

KHẢO SÁT MỘT SỐ CHỈ TIÊU HUYẾT HỌC VÀ TRIỆU CHỨNG Ở CHÓ NHIỄM BABESIA SPP.

Lương Huỳnh Việt Thắng¹, Võ Thị Bảo Trân²

Ngày nhận bài: 03/4/2023; Ngày phản biện thông qua: 23/8/2023; Ngày duyệt đăng: 24/8/2023

TÓM TẮT

Phân tích một số chỉ tiêu huyết học máu của 106 chó nhiễm *Babesia* spp. tại trạm xá Thú y trường Đại học Tây Nguyên. Kết quả nghiên cứu cho thấy, phần lớn chó nhiễm *Babesia* spp. giảm hồng cầu là dấu hiệu đặc trưng giúp chẩn đoán, xác định chó nhiễm *Babesia* spp. Số lượng hồng cầu thấp (78,30%), lượng hemoglobin thấp (66,04%) và lượng tiểu cầu giảm (73,58%), bạch cầu tăng (61,32%). Khi đánh giá phần lớn chó nhiễm *Babesia* spp. có hàm lượng AST, ALT, urea, creatinin đều cao so với mức bình thường. Cụ thể, hàm lượng AST tăng (28,30%) và ALT tăng cao (27,36%), urea tăng cao (33,01%) và creatinin tăng (25,47%). Kết quả nghiên cứu cho thấy, chó bệnh thường có các triệu chứng như: mệt mỏi, giảm ăn; tần số hô hấp và tần số nhịp tim tăng; sốt; niêm mạc nhợt nhạt hoặc hoàng đản; đôi khi có xuất huyết điểm ở niêm mạc miệng và da dưới bụng.

Từ khóa: *Babesia*, chó, triệu chứng, huyết học.

1. MỞ ĐẦU

Bệnh ký sinh trùng máu do *Babesia* spp. gây thiếu máu rất nguy hiểm, xảy ra khá phổ biến ở chó nhiều nơi trên thế giới. *Babesia* spp. ký sinh trong hồng cầu của chó ở mọi lứa tuổi, đặc biệt là chó còn non, gây dung huyết với tỷ lệ tử vong cao, gây nhiều thiệt hại cho người nuôi. Các chủng gây bệnh phổ biến thuộc dạng lớn bao gồm *B. rosi*, *B. canis* và *B. vogeli*. Các chủng này thường được lây truyền qua ve *Rhipicephalus sanguineus*, *Dermacentor* spp. và *Haemaphysalis elliptica* (Irwin, 2009). Khi các loài ve này ký sinh và hút máu *Babesia* spp. sẽ vào đường tiêu hoá của ve và ve trở thành vật mang mầm bệnh và có thể truyền mầm bệnh qua nhiều thế hệ.

Thời gian nung bệnh ở chó có thể dao động từ 1 đến 4 tuần, phụ thuộc nhiều theo từng loài *Babesia* mà chúng bị nhiễm: từ 1 đến 3 tuần với chủng *B. canis* và 2-4 tuần với chủng *B. gibsoni* (Irwin, 2009). Mức độ nguy hiểm của bệnh cũng phụ thuộc vào chủng gây bệnh, cường độ nhiễm và tình trạng thể lực của chó. Tỷ lệ nhiễm càng cao thì tốc độ dung huyết càng nhanh làm cho bệnh thường tiến triển ở dạng cấp tính và chết nhanh. *Babesia* spp. gây bệnh bằng nhiều cơ chế khác nhau: ký sinh phá vỡ hồng cầu gây thiếu máu; kích hoạt hội chứng đáp ứng viêm toàn thân; rối loạn cân bằng kiềm – toan (Leisewitz et al., (2001); Irwin, (2009); Sykes and Greene, (2013). Do vậy, tỷ lệ tử vong thường cao nếu không được phát hiện và điều trị kịp thời.

Triệu chứng lâm sàng ở chó mắc *Babesia* spp. cũng rất thay đổi tùy theo mức độ và giai đoạn tiến

triển của bệnh. Ở giai đoạn đầu, chó bệnh thường có các biểu hiện như sốt, mệt mỏi, giảm ăn hoặc bỏ ăn, tần số hô hấp và tim mạch tăng. Khi bệnh tiếp tục tiến triển, số lượng hồng cầu bị vỡ nhiều thì các triệu chứng trên sẽ biểu hiện nặng hơn đồng thời xuất hiện thêm các triệu chứng như niêm mạc nhợt nhạt, trường hợp nặng sẽ có hoàng đản, nôn mửa, tiêu chảy phân và nước tiểu có màu vàng đậm. Mặc dù hiện nay tại Việt Nam bệnh xảy ra khá phổ biến song các kết quả công bố về bệnh ở trong nước còn hạn chế. Việc chẩn đoán và điều trị thường gặp nhiều khó khăn, vì vậy tỷ lệ tử vong của bệnh còn khá cao gây nhiều thiệt hại cho người chăn nuôi. Do vậy, việc tiến hành nghiên cứu về đặc điểm triệu chứng và thay đổi sinh lý, sinh hóa máu của chó nhiễm bệnh là cần thiết.

2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Nội dung nghiên cứu

Xác định một số chỉ tiêu sinh lý, sinh hoá ở chó nhiễm *Babesia* spp.

Xác định các triệu chứng lâm sàng ở chó nhiễm *Babesia* spp.

2.2. Vật liệu nghiên cứu

Những chó xuất hiện các triệu chứng lâm sàng điển hình như sốt cao tái đi tái lại, chảy máu chân răng, chảy máu mũi, niêm mạc nhợt nhạt, chán ăn, sụt cân, ngứa, rụng lông ... được ghi nhận bằng phiếu điều tra; Tiến hành lấy máu kiểm tra nhanh bằng kit test *Babesia* Ab của Green Age và sau đó tiến hành nhuộm soi tiêu bản máu tìm hình thái đặc trưng của *Babesia* spp. trong hồng cầu để xác lập

¹Khoa Chăn nuôi Thú y, Trường Đại học Tây Nguyên;

²Lớp Thú y K20A, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Lương Huỳnh Việt Thắng, ĐT: 0973364646; Email: vietthang.taynguyenuni@gmail.com.